

Mobiele telefonie

Gevaarlijk tijdens de zwangerschap?

De vraag of mobiele telefoons, zendmasten en wifi gevaarlijk zijn als je zwanger bent, speelt regelmatig op. Sommigen spelen op safe, anderen maken zich geen zorgen. Eenduidige onderzoeksresultaten zijn er nog niet.

Tekst: Eveline van Herwaarden

'Je belt toch niet met je buik?', 'Als het zo schadelijk zou zijn, zou het allang niet meer gebruikt worden', 'Laat je niet teveel wijsmaken', 'Straks moeten we zeker negen maanden in een kamer met metersdikke muren?' en 'Wat een onzin'. Zomaar wat opmerkingen van zwangere vrouwen op een forum. Zij maken zich er duidelijk niet druk om. Anderen zeggen: 'Dat het nog niet bewezen is wil niet zeggen dat het complete onzin is', 'Ik zet mijn laptop met wifi niet op mijn schoot' en 'Ik let er op dat ik mijn mobieltje niet meer op mijn lichaam draag'. Er zijn dus zeker vrouwen die het niet

helemaal vertrouwen en verwachten dat de toekomst wel degelijk schadelijke effecten zal uitwijzen; zij zijn liever 'safe dan sorry'.

Wel effect

Wat zijn de onderzoeken die wijzen op mogelijk schadelijke effecten van mobiele telefonie tijdens de zwangerschap? Het gaat onder meer om een onderzoek dat Yale University in 2012 publiceerde. Het betreft een onderzoek met zwangere muizen, waarvan de ene groep 24 uur per dag naast een mobiele telefoon in werking werd geplaatst tijdens bijna de gehele zwangerschap. In deze groep vonden de onderzoekers (bij de babymuizen) hyperactief gedrag en een slechtere geheugenfunctie op latere leeftijd dan in de controlegroep. Een

waarnaar verwezen wordt is een studie van het Kaiser Permanent Division of Research in Oakland. Bij achthonderd vrouwen werd de blootstelling aan elektromagnetische straling tijdens de zwangerschap gevolgd. Omdat 130 van de geboren kinderen astma ontwikkelden wordt door de onderzoekers een link gesuggereerd tussen straling en het immuunsysteem van ongeboren kinderen. Volgens deze studies zou je dus voorzichtig moeten zijn met de straling van mobiele telefoons.

Geen effect

'Volgens de huidige wetenschappelijke kennis is er geen sprake van een negatief effect van mobiele telefoons. Niet voor de bevolking in het algemeen en ook niet voor zwangere vrouwen. De straling van mobiele telefoons en wifi blijft ver onder de blootstellingslimieten', zegt Eric van Rongen. Hij is radiobioloog en secretaris van de Commissie Elektromagnetische Velden (CEV) van de Gezondheidsraad. De commissie werd in 2000 ingesteld en

Eric van Rongen, Gezondheidsraad

'Naar de effecten bij zwangere vrouwen is nog weinig onderzoek gedaan'

groot onderzoek onder 13.000 vrouwen suggereert dat baby's van vrouwen die mobiel bel len een grotere kans hebben op gedragsproblemen en hyperactiviteit. Dit onderzoek werd uitgevoerd in Denemarken en de Verenigde Staten. Wanneer de kinderen zelf voor hun zevende een mobieltje gingen gebruiken bleek het risico toe te nemen. Een ander onderzoek

adviseert aan de regering en het parlement. De CEV bestaat uit een tiental mensen met een wetenschappelijke achtergrond, waaronder artsen, biologen en natuurkundigen. 'Wij bestuderen de wetenschappelijke literatuur die verschijnt en brengen op basis daarvan advies uit. Naar de effecten bij zwangere vrouwen is nog weinig onderzoek gedaan. Dat

is ook lastig uit te voeren aangezien praktisch iedereen tegenwoordig mobiel belt, zeker in de leeftijdsgroep van zwangere vrouwen. Hoe kom je aan een controlegroep die niet mobiel belt? En onderzoek met zwangere vrouwen in een experimentele setting is uiteraard not done. De onderzoeken die gedaan zijn, waren meestal met ratten en muizen. Inderdaad zijn in een aantal van die studies effecten gevonden, maar alleen bij zulke stralingsniveaus dat ze opwarming kunnen veroorzaken. Dat die opwarming wel schadelijk kan zijn is bekend. Bij normaal gebruik van een mobiele telefoon blijf je ver onder dat niveau. Er zijn in dat geval geen aanwijzingen dat er geboortefwijkingen kunnen optreden. Wel zijn er enkele studies waarbij gekeken is naar het gedrag van kinderen die een mobiele telefoon gebruiken. Deze resultaten spreken elkaar tegen, de ene studie vindt wel een effect en de andere niet. Het is ook heel moeilijk om na te gaan wat precies de blootstelling aan straling van die kinderen is geweest en welke andere invloeden er waren. Hoe die relatie precies in elkaar zit is op dit moment dus niet te zeggen, een oorzakelijk verband is in ieder geval niet aangetoond. Je kunt hooguit zeggen dat er meer onderzoek in deze richting nodig is, iets dat ook door de World Health Organization is gesignaleerd.’

Ioniserende straling

‘Je kunt onderscheid maken tussen ioniserende en niet-ioniserende straling’, legt van Rongen uit. ‘De gevaren van ioniserende straling zijn al lang bekend. Het gaat dan bijvoorbeeld om het soort straling dat gebruikt wordt in de

röntgendiagnostiek, de nucleaire geneeskunde en de radiotherapie in de gezondheidszorg. Dat is hoog-energetische straling. Die straling bevat zoveel energie dat ze negatieve effecten heeft op het menselijk lichaam. Het erfelijk

materiaal in de cellen kan beschadigd raken en er kan bijvoorbeeld kanker door ontstaan. Dat geldt ook voor een embryo en vooral in de eerste twintig weken van de zwangerschap. Daarom moet je bij zwangere vrouwen de afweging maken tussen de noodzaak van het onderzoek of de behandeling en het mogelijk schadelijke effect’. De risico’s van ioniserende straling zijn aanleiding geweest voor het Besluit Stralingsbescherming. In dit besluit is ook vastgelegd wat de risico’s zijn voor sommige beroepsgroepen en hoe daarmee moet worden omgegaan. Voor alle duidelijkheid, mobiele telefoons en wifi vallen hier dus niet onder. Bij dit soort apparaten is sprake van niet-ioniserende straling. De energetische waarde daarvan is veel lager en volgens de Gezondheidsraad dus niet schadelijk zolang de niveaus onder de limieten blijven.

Advies

We zien op de zwangerschapsfora dat de meeste vrouwen elkaar geruststellen. Laat je niet gek maken zeggen ze. Maar wat doe je als een vrouw met vragen over mobiel bellen of internetten in je verloskundigenpraktijk

komt? Wat is het juiste advies? Eric van Rongen van de Gezondheidsraad: ‘De straling van mobiele telefoons, Ipads en dergelijke is dusdanig laag dat zwangere vrouwen ze volgens de huidige inzichten gerust kunnen gebruiken.

Zwangeren kunnen hun mobiele telefoon blijven gebruiken ’

Het maakt ook niet uit hoe lang je belt. Zolang er geen wetenschappelijke bewijzen zijn zal de Gezondheidsraad niet negatief adviseren over het gebruik van mobiele telefoons in het algemeen, en ook niet voor zwangere vrouwen. Er is daarom geen formele richtlijn in Nederland. Mijn advies voor verloskundigen die vragen krijgen is dus dat zwangere vrouwen gewoon hun mobiele telefoon kunnen gebruiken. Voor ioniserende straling (zoals röntgenstraling, bestralingen bij kanker) geldt duidelijk een ander advies.’ Wat toekomstige onderzoeken zullen uitwijzen is natuurlijk de vraag. De discussie over dit onderwerp zal in de komende jaren doorgaan en het staat iedere zwangere vrouw uiteraard vrij om zelf een andere afweging te maken.

Meer informatie

Wie de discussie en het wetenschappelijke onderzoek wil volgen kan terecht op het Kennisplatform Elektromagnetische Velden (www.kennisplatform.nl). Informatie over de Gezondheidsraad en de Commissie Elektromagnetische velden vindt u op www.gezondheidsraad.nl. ■